

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 — —
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, decz. 22.

A grófok.

Sok a szemfényvesztés körülöttünk, talán azért nem akarunk már hinni semmiben.

Nem igen volt még korszak történelmünkben, mikor annyi toll és torok nyütt volna el a hazafias frázisok szolgálatában, mint most és nem volt korszak a multban, mikor a hazafias érzés oly csekély adagjával lett volna megverve a magyar, mint most.

Ünnepélye sok van a hazának — ünnepe nincsen.

Ilyen féle dolgokon pedig gondolkodni sem jó, mert a gondolat könnyen szavakba öltözik, a szót követi a tett, a tettet a szelid nyomás, mely alatt sokan agyon lapultak már.

Napról napra belénk rozsdásodik ez a nembánomság, napról napra erősebb lesz az érzés, mely csak azt tartja értékes dolognak, amit pénzre lehet váltani, mely nemsokára a szívet is gyomorrrá teszi.

Az igaz, hogy nem egyszer visszajárt már az ideálisabb emberek lelkesedésével a parlamenti pártok. Nem egyszer meggyőződhattunk róla, hogy a lelkesedés tüzeit országunk ügyei iránt nem azért gyújtották fel bennünk, hogy e tüzet a haza oltárára téve, abból fényt árasztanak a honra, hanem hogy egy jól őrzött takarékos tüzhelyet fűtsenek vele, melyen a klikkek husos fazekai főnek.

Kinek higyjünk hát?

Napról-napra hallunk hivatkozást az új kor jelszavára, szabadság — egyenlőség és testvériségre, e mellett naponta látjuk a rendszeres elnyomást, a kétféle mérték használatát és minden rang, cím, rendjel, vagy bármi kitüntetés utáni esengést, melytől azt lehet remélni, hogy csak egy hajszálnyira is, de ki emel a tömegeből, melyet aztán le lehet nézni.

De mind ezek mellett is, ha nem minden nap is, de látunk férfiakat, akiket az anyagi haszon le nem térít utjukról, kiknek elvük a hazaszeretet, kik ellene mernek mondani a hatalomnak is, ha helytelen cselekszik és látjuk, hogy ezeket az elvek embereit sárral akarják megdobálni a — stréberek.

Mit tudnak felhozni ellenük? Hát azt, hogy ezek grófok.

A főuri körök pellengérezése nem első próbája a liberális lapoknak. Pedig ez veszedelmes dolog.

A 38 milliónyi francia nemzet megtehette azt a luxust, hogy kiirtsa arisztokracziáját, elpusztítsa vezető elemét, s óriási számbeli erejénél talán még századokig el vegetál, bár nagyon mutatkoznak rajta a bomlás jelei a folytonos forrongás, számtalan államcsíny és botrány, melynek ellensúlyozására hiányzik a tekintély egy eléggé súlyos, nemzeti multjánál fogva súlyos társadalmi osztály. De Magyarország tradíciókból él, amely perczben kozmopolitává lesz, abban a perczben

megszünik magyar lenni, amelyik perczben meggyengül benne a történelmi mult iránti érzék, abban a perczben vége történelmének.

Nos a magyar történelem mágnás-családjaink történetében birja a jegecedés pontjait. Magyar történelmet a magyar mágnás családok, levéltárai nélkül írni nem lehet, mert hiszen e családok ősei csinálták történelmüket és nagyon sok arany betűkkel írta be csajádjá nevét e történelem lapjára, akkor, mikor mostani kritikusaik még nem is tudtak magyarul.

Azoknak a magyar mágnásoknak százados történelmi mult van a hátuk megett, mely irányítja ellenállhatatlanul őket; azok a mágnás családok századok óta a hazának éltek, ezek ősei fényt derítettek a hazára s az ezek nevéhez csapott sár végig folyik történelmünk lapjain is.

Fékezni kell a dühöt, még ha a párt fegyelem uszítja is.

Miért acsarkodnak a liberális alkotmány ellenesek, az alkotmányos liberálisokra? Mert ezek nem mennek bele a radikális politikába? Mert némi konzervativizmust látnak bennük? Mert nehézkések a bennmaradtak óhajához való haladáshoz?

Az esztelen haladás bolondság, mely a falnak visz. A pehely szél szárnyára kap a bár gyorsan halad, mégis csak szelek játéka. A vonat nehéz súlyos valamí, de mégis versenyez a széllel, mert

A „TISZÁNTÚL” TÁROZÁJA.

Tarkaságok.

Egy bohém völegény naplójából.

I. Estély.

Este 7 óra. Téli kabátot húzok magamra, cigarettét dugok fogaim közé, kapukulesot teszek a zsebembe s hosszú léptekkel megindulok; oda hova névestélyre hivatalos vagyok.

A hó vékony réteget képez s boszorkánytánczot járt körültem. Mellettem beburkolt alakok sokadalma surran tova. Fényesen világított, karácsonyi és ujévi ajándékokkal diszített, a bámulók tömegével meglepett kirakatok tárulnak sz mem elé. Meglehetősen tarka képet nyújt a zsufolóság megtelt utca. Szokatlan sürgés-forgás és tolongás uralkodik, mely élénkséget kölcsönöz a figyelemnek s felvillanyozza az idegeneket. Az oldalba lökés megszokott, a tyukszemre taposás gyakori. S milyen nyugodt arczatlansággal tudják ezekért kérni a — pardont!

Néhány nem jól esett, oldalomon erősen érezhető lökással megérkeztem. A csengő élesen sivit. Csoszogó léptek. Borizú mormogás:

- Ki az?
- Én.
- Ki az, az én?
- Ember.

— Kicsoda?

— Ne kérdezzessen már, hanem engedjen be. Mióta divat bemutatkozni az ajtónyitogatónak?

— De én nem engedhetek be mindenféle jött-ment naplopót, hangzott a kapu mögül egy zuhanással egyidejűleg, mi olyan állapotban lévőt sejtett, kinek szűk a tér.

— Na hallja! a türelmem elfogyott, szólék a hangomnak rengeteg tekintélyességet kölcsönözve, ha rögtön be nem enged, lerántom a csengőt, bezuzom a kaput s összedűtöm ezt a rozoga építményt. . . És lám hol a kérés nem ért el sikert, ott hatást tett a fenyegetés, mert mindjárt szelidebben hangzott belülről:

- Dehát voltaképen, mit akar ön?
- Szerencsétlen ember! . . . hát bemenni.
- Igen-igen, de hát ki ön?
- Egyelőre egy vacsorára hívott éhes vendég.

— Hát miért nem tetszett ezt mindjárt mondani. Azt gondoltam, valami betlehemesek előhírnöke.

— Ördög vigye a gondolatját! . . . Kulcsörgetés, zárpattanás és végre, e cseppet sem kellemes epizód után, beljebb vonsozoltam didergő testemnek havas körvonalait. Szerencsétlenségemre, mert alig tettem be lábam, sötét tömeg villigó szempárral, szörnyű üvöltéssel nekem rohan s lábikrámmal iparkodik közelebbi érintkezésbejönni. Eme ismeretséget meggátlandó, félreugró mozdulatot tevék. Azonban oly

szerencsétlenül, hogy lábam a fagyos uton megcsúszván, életnagyságban terülék el a havon. Az eb erre kezdett csak kegyetlenül sivalkodni. Ijedtében az udvar közepéig hátrált. Bátorságot véve, ismét felém közelített. Szerencsémre mégis megmenekültem gyöngéd fogadtatásától, mivel mogorva kísérőm goromba nyilatkozata rendre utasítván az illetlen állatot, csakhamar az előszobába léptem.

Messze terjedő zsvajt s vidám kacagást hallván, erősen kopogtam. Végre egészen beljebb kerültem Általános bemutatkozás. Sok hosszú és kurta szoknya, néhány fekete kabát. A nagyobb tért foglaló butorok eltávolítva, a sarokban zongora.

— Itt tánczra készülnek, gondoltam.

Zongorázni kértek. Végig kinlódtam egy gixerrel telt keringőt. Aztán fáradtan és kimerülten öreg karos-székre vettem magam. . . Jó hopszba kapnak, s tánczra kér egy hosszú szoknya. . . Örültem forgunk.

— Nem ismer? — kérdi ő.

Jól megnézve hölgyem, ráismerek. Ő az, kinek régebben tönkre tettem selyem blouse-át ráöntvén a befőttes-tál tartalmát.

— Már hogyan lehetne otyasmit elfelejteni?! Higyje el, alig merek a szemébe nézni; ha eszembe jut, most is pirul s ég az arcom. Álomban mindig kísért egy rém, az a bizonyos folt, — a mely tisztítandó; éjjelenként látom, a mint a leöntött puff esküre emeli ke-

súlyát legyőzi ereje s erejét biztossá teszi sulya.

A mágnás osztály nem akadály a haladásnak, sőt sulya biztossá teszi a haladást, csak az eszmében legyen meg az igazság ereje, mely ragadni akarja s konzervatívizmusa igen becses, mert a haza történelmében gyökerezik.

A liberalizmus nem a rombolásban, hanem az építésben nyilvánuljon s ha építeni kezd, szüksége van a konzervatívizmusra, hogy befejezze amit kezdett, különben folyton csak alapokat rakna.

Szüksége van hazánknak az ő nagy multu mágnás osztályára, mely haladásunkon rajta tartsa a nemzeti jelleget, saját czimerével takarja a kozmopolitasság szürkeségeit.

Ha pedig olyan nagyon haragusznak a rangra és czimre, hát ne kapkodjanak annyira utána. Találjanak a kritikusok orvosságot saját gomblyuk fájalmukra, ne gyártsák a »taktikai grófokat és per tub főrendeket«, amit annál könnyebben megtehetnek, mert ha meg is nyernék a nagy czímet, azért olyan különbség maradna a régi mágnások és önök, ujak között, mint — a kilépettek és bennmaradottak között.

P—y.

Miért volt Tisza Kálmán Nagyváradon?

Hogy miért jött Tisza Kálmán Nagyváradra elmondani hirhedt javaslatának apológiáját, ezt a titkot teljesen feltárja a »Pester Lloyd«. Tisza Kálmán, amint a nevezett lap konstatálja, azért jött Nagyváradra, mert Budapesten nem akarták meghallgatni. Magától értetődik, hogy a »Pester Lloyd« igen sajnálja, hogy »Tisza a szólásszabadságot beszéde számára másképp nem biztosíthatta, csak ha választókerületébe vándorol.«

Miután ezt az érdekes leleplezést Tiszának német nyelvű leibzurnálja, a »Pester Lloyd« írja, kénytelenek vagyunk elhinni, hogy valóban így van, hogy csak ezért volt szerencséje Nagyváradnak, — illetőleg a szabadelvű párti választóknak — képviselőjének szavát hallani. Kommentárt nem fűzünk hozzá.

A helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, decz 19.

A szabadelvűpártkörben idegesen várják a Pozsonyból érkező tudósításokat, hogy miként gondolja az aktív működés terére lépett Achilles a jelen bonyodalomból való kibontakozást, melyet már a tegnapi kibocsátott levélben hirdetett.

Azonban ilyenről a Tisza-papíros aláírói nem igen találtak, de lettek sokkal kellemetlenebb dolgokat. Azt mondja beszédjének egy helyén Szilágyi Dezső: Inkább fel kell áldozni a párt és személyek érdekeit, mintsem az alkotmány sérelmet szenvedjen.

Az ilyen nyelvet még nem hangoztatták a Lloyd klubban.

A politikai Falbok viharokat s ujabbnál ujabb meglepetéseket jósolnak. Az alap pedig, melyre jóslataikat alapítják Bánffy miniszterelnök görcsös ragaszkodása a hatalomhoz.

A hatalomért mindent, a hatalmat semmiért. Mint Deák Ferenczet vezette híres mondása, melyet a nagyváradi tószosok oly sok félekép mertek csürni, csavarni, politikai pályáján, úgy vezeti a fönti jelszó a miniszterelnököt a magáiban.

A dissidensek.

A kilépettek még csak kilépésük okát adták meg, de nem azt, hogy mily álláspontot fognak elfoglalni a képviselőházban. Az »O. H.« írja erről a következőket:

»Minden jel oda mutat, hogy a kilépettek sohase térnek vissza a szabadelvű pártba, még

ha a helyzet valamely non putarem által, minden rázkódtatás nélküli tisztázódnék is. Az ő lépteik ekkor is, előreláthatólag, a nemzet pártba fognak vezetni. — mert rokonszenveik, mint az napról-napra elősebb korvonalakban mutatkozik — gróf Apponyi személyéhez fűződnek. Sorsuk tehát előbb-utóbb az összeivadás lesz«.

Szilágyi Dezső beszámolója,

— Saját tudósítónktól. —

Pozsony, decz. 22.

A pozsonyi választó polgárok fényes elégtételt adtak Szilágyi Dezső és a kilépettek sokat becsmérelt politikájának, amidőn oly fényes fogadásban részesítette őket.

Szilágyi Dezső délelőtt érkezett meg meg beszámolójának megtartására Pozsonyba Láng Lajos kíséretében. Fogadásukra óriási közönség jelent meg a pályaház előtti téren. A pályaudvaron Eszterházy István gr. fogadta az előkeleség élén az érkezetteket. Ezután az utcákon összesereglett néptömeg között folytonos éljenzésekkel megtartotta a bevonulását a hosszú kocsisor, melynek végén a diszhintóban Szilágyi Dezső ült Láng Lajossal.

Délután a gyűlésből küldöttség ment Szilágyi Dezsőért s meghívták a beszámolóra. A népgyűlés tüntető éljenzéssel és igaz lelkesedéssel fogadta Szilágyit, a kit Eszterházy István gr. pártelnök üdvözölt és kért meg a beszámoló beszéd elmondására.

Szilágyi Dezső beszédében hivatkozott nyílt levelére s hosszasan foglalkozott az abban kifejezett elvekkel. Ismertette még egyszer kilépésének indokait. *Meggőződése nem volt összeférhető azal, hogy új politika útját egyengesse, mely a törvénytelen állapotokat létrehozta.* Nemcsak a kissebbség hibás a jelen állapotok létrehozásában. A baj sokkal régebb keletű és nem mondható teljesen elszigeteltnek.

zét és átkoz, hogy hasonló sorsra jusson — a fekete kabátom . . .

Azóta meg yugodva várom a végzetet, mely, biztosan tudom, utól fog érní.

— Hja! a sors bosszuálló keze, felelte vidám kacaj és vészjósló tekintet kíséretében hölgyem, néha csupán azért késik, hogy suj-tása annál borzasztóbb legyen.

— Az Égre kérem, ne rémítsen! Hiszen úgy beszél, mintha a sors önt jelölte volna ki ama anyjának, ki a bosszuállás tisztét végrehajtandó, megtorolja rajtam a blouse-on ejtett gyalázatot.

— Hiszen ez magára nézve csak kegyelet a sorstól.

— Nem tartom magam érdemesnek e kiténtetésre.

— Maga mindig talpra esik, mint a macska.

— Eredeti hasonlat . . .

Jó csárdásba kaptunk, midőn bejön egy konyhahölgy s előkelő mozdulat kíséretében jelenti:

— Találva van.

Karofogva hölgyem asztalhoz vezetem. Hol kezdettől végig fölséges hangulat uralkodott. A kedélyek vigak, a társalgás könnyed, a szellem sziporkázó s az anzagolás merész a legnagyobb fokig. Pompásabbnál pompásabb anekdoták kerültek sorra, melyeket pazar kacaj, mély csend és hosszú hallgatás követtek . . . Hölgyem felé hajolva kérdem:

— Mit gondol, mi édesebb a csók, vagy-e krém? az előttünk levő krémre mutatva.

— Nem tudom én . . . a krém.

— Hát már csókolódtott?

— Nem én.

— Akkor honnan tudja? . . . Ugy-e nagyszám, a szerelemnek tényezője a csók?

— Ugy gondolom.

— Tegyük fel, hogy a csók a szerelem főtartására szükséges: akkor a csók milyensége hatással bír a szerelem milyenségére.

— Hogyan akarja ezt érteni?

— Pl: ha a csók forró, a szerelem is forró.

— Hát még milyen lehet?

— Édes és nem édes.

— Kapott már maga nem édes csókot?

— Oh igen. Nagynéném, kinek, elül levő fogai nyugalomba vonulván, szája belapul, csókolni meg a multkorába, ennek ize a keserű és savanyu közti váltakozván, egyedüli jelzője a borzadalmas lehet.

— Na hallja, maga elveszi az ember illúsióját a csóktól.

— Nem mondhatnám, mert minden leány imádja a csókot, s hogy őszinteségem egy hajszál válassza el a gorombaságtól, magok azért nem csókolódnak, mért *nem szabad*.

— Szentelen, hogy mer nekem ilyesmit mondani, s mivel próbálkozik eme valótlán állítását bizonyítani? — szólt hölgyem, miközben mérgesen húzta össze szemöldökét, mi neki véghetetlenül jól állt.

— Ösmerek egy ex-menyasszonyt, ki azt mondta barátjának: »Csak azért lettem menyasszony, hogy csókolódhassam«. Elég?

— Rossz a világ.

— De szép benne az élet és tarka; egyik legszebb változata: a házasság.

— Igaz! Hát maga mikor fog megházasodni?

— Én??

— Igen.

— Ha feltalálják a repülő-gépet.

— Hát mi összefüggés van a maga házassága és a repülő-gép föltalálása között.

— Azon akarok nászutra indulni.

— Bohó gondolat. Azonban, valóban érdekes lenne, ha egy ifju pár a repülő-gépben indulna nászutra.

— Hja! a kormányozható golyát feltalálták, de a kormányozható léghajót még nem . . . Ha érdekli, térjünk vissza a csókra.

— Legyen.

— Ebben valóságos politikát lehet tüzni.

— Ugy látszik, maga széles tapasztalattal bír a csókot illetőleg.

— Akár csak nagyszád a főzés körül.

— Azt gondolja, hogy az én ismeretem a főzéssel kezdődik és nála nyer befejezést.

— Ellenkezőleg . . . De, ha megengedi, folytatom.

— Kérem.

Vegyük, mik vannak befolyással a csók élvezésére. Azt hiszem a szín, így: a barna csókja édes, a szőkée forró, a veressé tüzes, a feketée kívánatos; ezenkívül az ajak nagysága: a piczi ajak kicsit és sokat, s széles ajak hosszú csókol.

A régi bajokban kell szerinte a mai állapotok okait keresni. Ha a szabad-
elvűpárt ily kibontakozást keresett volna,
a mai állapot nem következett volna be.

Magyarországon törvényes felhatalmazás nélkül sem adót szedni sem ujonczot állítani nem szabad. (Igaz! Ugy van!)

Erről Tisza Kálmán javaslata nem szól, de ha egyszer *megkerülük* az alkotmányt, más alkotmányos elvet is megsértene.

Beszéde további folyamán foglalkozik Tisza Kálmán nagyváradi beszédével s hetyteleníti a klotúrt, mielőtt számos más módot nem kísérlelnék meg a kibontakozásra. *Inkább fel kell áldozni a párt és a személyek érdekeit, mintsem az alkotmány sérelmet szenvedjen.* (Igaz! Ugy van!)

Jelen helyzete nem engedi meg, hogy a kibontakozás módjaira rámutasson. Kéri a választók ítéletét és ő kész levonni a konzekvenciát.

A beszéd után szünni nem akaró éljenzés következett, mely után Grönlher egyházfelügyelő indítványára bizalmat szavaztak remélve, hogy a fenyegető veszély elhárításában tehetsége szerint közre fog működni.

Kiáltvány a néphez!

Budapest, decz. 22. (Saj. tud. táv.)
Bánffy br. január elsején nagy dologra készül, hogy pozícióját megtarthassa.

Politikai körökben egy nagy horderejű tervéről suttognak, mely méltó diadalmat fog okozni napfényre jutásának idején. Hir szerint ugyanis, Bánffy az összes Magyarországon élő nemzeti-
ségek nyelvén kiáltványt akar kibocsátatni ő felségével január 1-én, hivatkozván az ex-lex állapotra, hogy fizessék az adót és ujonczokat állítsanak. Sokan nagy megdöbbenéssel fogadták e hirt, melyet képtelenségnek is tartanak, de hogy elsejére valamit tartogat a miniszterelnök, az szinte bizonyosnak látszik.

Legujabb!

Budapest, decz. 22. (Saját tud. táv.)
A királyi manifesztum hírét hivatalosan megczáfolják.

Budapest, decz. 22. (Saj. tud. táv.)
A szabadelvűek gyűlésén Podmaniczky Frigyes br., Tisza István gr. és Szivák Imre beszéltek az egybegyűlt tisztviselőknek és alkalmazottaknak, akik azután a legnagyobb bizalmat szavazták meg a kormánynak.

Budapest, decz. 22. (Saját tud. táv.)
Rátkay László képviselő azon indítványt pendítette, hogy kormánynak egy havi indemnitási adjanak. A kilépettek támogatják az indítványt.

Budapest, decz. 22. (Saj. tud. táv.)
Csáky László gróf főispán Csáky Albin gróf fia belépett a szabadelvű klubba.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 22.

Szilágyi levele uralkodik az elméken. A folyosó erről beszél. Az ellenzék nagyon meg van elégedve, a kormány pedig, mint a fuldokló a szalmaszálhoz, kap a levél végéhez, mely a kibontakozás lehetőségét hirdeti.

Kapnának ők már mindenben, csak a rendszert megmenthessék.

Tisza István gróf, Pulszky Ágost és a gárda többi matadora átjő a baloldali folyosóra és tüntetőleg csoportosul ott. Az ellenzékiek elsiklanak mellettük közömbösen. Senki sem áll velük szóba. Savanyuan térnek vissza a jobboldaliak közé és leverten lézengnek tovább a szivarfüstös levegőben.

Az ellenzéken sok a kompromisszumos hir. De nem állunk kötélnek. Polónyi optimista. Most ujságolja:

— Ugy hiszem, ugy sejtem, három nap alatt meg lesz a válság, elmegy Bánffy. Eddig azt hittem, kibírja Szilveszterig, de ugy látszik, nem viseli tovább.

Elválk. Az ellenzék zöme el van készülve rája, meg is van róla győződve, hogy a kormány Bánffyval élén, bele megy ex-lex állapotba és készen van minden törvénytétlenségre. De hogy azon az alapon sokáig viszi-e, abban kételkednek.

Ez alatt a teremben folyik a *Kis karácsony, nagy karácsony* nótája. Madarász apó kibékítette a kormánypártot, mely megharagudott, mert tegnap a vitát mára halasztotta. Kibékítette ma azzal, hogy Polonyit nem engedte beszélni és hogy ma elrendelte a névszerinti szavazást. A többség a kis karácsonyt, vagyis a három napos szünetet fogadta el.

Ezután az ülés javát Molnár János beszélte ki:

Az ülés elején még kevesen vannak a teremben.

Demokrata — de nem demagóg.

Szentiványi Árpád naprend előtt szót kérve, Gajárral szemben kijelenti, hogy ő nem azt mondotta tegnapi beszédében, hogy csak annak van itt joga beszélni, a kinek ősei vannak. Ő is demokrata, de az olyan demokraczia, amely csak fölfelé érvényesül, lefelé pedig arisztokratikus gőgöt mutat, nem demokraczia, hanem demagógia.

Kis-Karácsony—Nagy-Karácsony.

Most a karácsonyi szünet vitája következik.

Madarász apó nagy részletezéssel magyarázza, hogy ő tegnap helyesen járt el, mert arra hivatkozott, hogy több képviselő akar a kérdés felvételéhez szólni, tehát a kérdés feltevése feletti vitát holnapra halasztja. Ez megfelel a házszabályoknak, noha Tisza István mást fejtegetett. Ne firtassák már most ezt a kérdést, mindenki feleljen igennel vagy nemmel a kérdésre. Ezt a tárgyalások nyugalma kívánja. Tehát a háromnapos szünetre teszi föl először a kérdést, ha a Ház helyesli.

Polónyi Géza kijelenti, hogy a Ház elnökének a tekintélyét az emeli leginkább, ha még az elnök esetleges tévedéseiben is megnyugosznak. De rámutat arra, hogy Madarásznak tegnap nem kellett volna a vitát bezárni, mert több szónok jelentkezett. De ha Madarász berekesztette a vitát, a mit ők a zajban nem hallottak, ők abba belenyugosznak.

— A jegyzőkönyvhöz nem lehet már beszélni, mert hitelesítettük! — szolt Madarász.

Polónyi kijelenté, hogy belenyugszik a kormánynak eljárásába.

— Na hallja, a maga csókélmélete sültienség.

— Ugy találja?

— Bizony.

— Sajnálom. Mindamellert folytatom, ha nem untatnám, mert elméletemnek most következik a legérdekesebb része.

De nem folytathatom, mert valaki azt kérdezte: Ki tud szavalni?

— Kérem szavalok én. Ezt egy fekete kabát sivilá, mely tartalmazot egy czingár ifjút, ki éppen most pusztítá a tányérára kiszedett tésták utolsó morzsalékait . . . Hatalmas páthosszal, egyhangu gesztikulációval, (ha a hadonázást annak lehet nevezni) tremolás és trémás hangon kezd hadarni egy költeményt. Ha jól kivehettem (?) Kiss József »Jehová«-ját. . . Mély csend. Feszült figyelem. Ugy 10 perc múlva sokan, mintegy véletlenül, az órára tekintettünk.

A mélyzó arczokon csalódások, el fojtott ásítások tünekednek. A rémülés netovábbja általánossá lett a hallgatókon, midőn egy negyed óra múlva kijelenté, hogy ez volt az első rész, belekezd mindjárt a másikba, csak előbb kifáradt torkát megkeni krémmel. Csakugyan evőkanállal látott hozzá a krém pusztításához. Midőn megtömté magát, feláll és fenomenális hangon végig bömbölé az egészteremre. Na végre! Elégedett mosolyok minden felől. S ő ezt hátoritánsnak veszi, alig nyel ismét egy pár kanál krémet, beledörög: »Akaszszátok fel a királyokat.«

— Akaszd föl magadat! — gondoltam boszszusan.

Még aztán szavalt egy sort, s tovább is szavalt volna, ha őnagysága, kedves házi kisasszonyunk meg nem sajnálván őt, (lehet minket) egész részvétellel szóla:

— Na most már daloljanak egy kicsit, ez a szegény fiu egészen berekedt.

— De kérem, sikoltá ő, én képes vagyok reggelig szavalni, (ment Isten! gondoltuk mindnyájan) ugy is ritkán találok ily türelmes publikumot . . . Talán észre tért, mert leülepedett, nagyokat fojván, megnyugodott babérain . . .

Az óra éjjel után kettőt ütött. Mozgolódás, készülődés. A társaság meghontatott. A fekete kabátok rémítő udvariassággal segíték föl hölgyekre a felöltöket. Általános bucsuzás, csókolódás (a hölgyek közt). S ekkor újra előkerül a fekete kabátot tartalmazó téli felöltő és zengedezi: »Bucus« Eötvös Józseftől . . . De már itt az udvariasságnak vége szakadt. A vendégsereg, nem várva meg a poéta lelkületű ifjunak a rimekkeli végső hadakozását, szétoszlott a szélrózsa minden irányába, egyedül hagyva a szavaló ifjút, ki látva magárahagyatottságát, a csillagos égboltozatnak gesztikulált tovább . . . Elvégezve kicsinylő mosoly mutatkozott külső ajkán s megvetve mintegy szánakozva morgogá:

— Szegények! Nincsen érzékők a szép, a nemesebb iránt. Oh! Dante, Petrárka, Schiller, Göthe, Hugó, Petőfi csillagzatotok letűnő félben, nevetek a homályban. Ha látnátok a hidegséget,

melylyel műveitek fogadtatnak, bizonyára örülnétek, hogy nem e korban éltek, mely kor gyermekei szívéből kihalt minden magasztosabb iránt való fogékonyság . . . Begombolván hatalmas galléru téli kabátját, felemelt fővel, büszke magatartással és hosszú léptekkel tovább sietett . . .

. . . Én meg hazakisértem az én szökémet, ki a bucsu percében azt kérdi:

— Hogyan van megelégedve a mai mulatsággal?

— Mondhatom, örökké emlékezetes, kedélyes est volt, csak az a fekete kabát türtöztette volna szenvedélyévé fajult szavalási mániáját, ezt leszámítva élttem legszebb perczei közé fogom számítani ezt az estét, melyet jobbara az ön kedves társaságában töltöttem el. Csak az a fekete kabát . . .

Kellemes csengésű kacaj hagyta el hölgyem ajkát s vigasztalólag szolt:

— Hiába, nincsen rózsza tövis nélkül . . . Aproppó! maga nekem csók elméletének megoldásával még tartozik.

— Igaz-igaz, de hát hol és mikor találkozzunk?

— Érdekes, talán eljöhet hozzám? A mama nagyon örülne és — én is.

— Legyen szerencsénk, mondja a mama is.

— Bravó! Holnap teszem tiszteletemet. Csókolom a kezeit. Szép álmokat!

— Isten vele.

(Vége köv.)

Tisza István gróf kijelenti, hogy Madarász helyesen járt el. Most azonban névszerint kell szavazni Madarász indítványa felett, mely szerint kedden legyen az első ülés.

A korelnök az »E« betűt huzza ki, ennél kezdődik a szavazás.

A szavazás eredménye az volt, hogy 158 igen ellen 48 nem szavazott, s így 110 többséggel elfogadták az elnök javaslatát.

Elnökválasztási vita.

Következett ezután az elnökválasztás kérdése.

Molnár János volt az első szónok. Arra a vádra, hogy az ellenzék a bosszu politikáját üzi, azt feleli: ne dobálódzék az követ, kinek üvegéből van a háza. Vajjon ki buktatta ki bosszúból — Ugron Gábort? Kik üzték el Szilágyit? (Viharos: Éljen Szilágyi! — a balon). De ő nyílt ember, nyíltan bevallja, hogy igen, a bosszu politikáját követik. (Áhá! — a jobbon). De nem a személyi bosszút. Őket azért küldték ide, hogy megbosszulják ezt a rendszert. (Nagy tetszés a néppárton.) Kijelenti, hogy a végletekig menő harcot fogják folytatni a rendelet ellen, mely minden keresztlügazol, ami útjában áll. (Nagy tetszés a néppárton.) Összehasonlítja a Macehievelli rendszerét a mai rendszerrel, melyek rendkívül hasonlatosak.

Ezután megérintvén a Bánffy diszpolgárságát követő csillaghullásokat, midőn a lehulló csillagok Márkus főpolgármestertől kezdve — Tenczer Pálig, az égről az emberek mellére hulltak — áttér több konkrét választási visszaélésre.

A csaczi választás.

Elmondja, hogy Trencsénmegyében a csaczi választásnál Csernoch kanonok állt szemben Lánczy Leóval. Csernochot 11 választó ajánlotta s mégis mi történt?

A választási elnök azt mondta: En nem ismerem el Csernoch Jánost, jelölését be nem adottnak tekintem s kiírom Lánczy Leót egyhangulag megválasztott képviselőnek.

— Gyalázat! — kiált a baloldal.

Molnár: Ha ez Angliában történik, azonnal meglicselik azt az elnököt. (Zaj) Lánczy ur azonban két helyen lévén megválasztva, sietett erről a mandátumról lemondani.

Több kegyetlen választási visszaélést beszélt el, így pl. a stomfait, ahol a csikorgó hidegben barom módjára az utra üzték a választókat, ott áztak, fáztak reggeltől éjfélig.

— Gyalázat! Gyilkosság! — kiált Kálmán Károly.

— És ezt a belügyminisztert akarják elnöknek! — szól Wiltmann.

Molnár János: Sorra veszi az összes választási visszaéléseket és ismerteti azokat. Egy óra felé az öreg Madarász rácsönget.

— A képviselő ur láthatja, hogy figyelemmel hallgatják, de kérem, úgy maradjon meg az elnökválasztásnál adandó szavazatának indokolásánál.

— Hiszen azt teszi! — kiált a baloldal.

— Választhatatlan elnök Perczel! — szól közbe trombita hangon Kálmán.

Molnár János pedig kijelenti, hogy ezek mind indokai annak, hogy miért pártolja Kossuth hat. javaslatát. Majd azt mondja, hogy a kormány-rendszer nem csak a sajtószabadságot, hanem az ajtó-szabadságot is korlátozza mert hiszen a Tisza-lex alkalmával elállították az ajtókat. (Nagy drútság.) Végül kijelenti, hogy Kossuth javaslatához csatlakozik, bár jól tudja, hogy a néppártot azzal vádolják majd a korona előtt, hogy az olyan forradalmi párt, mely még Kossuthékkal is szövöttek.

Alkotmányhú szabadelvűek Nagyváradon.

Egyik helybeli lapársunk közölte azt az üdvözlő sürgönyt, melyet »A nagyváradai alkotmányhú szabadelvűek«, — állítólag több nagyváradai szabadelvű párti választó — küldöttek Csáky grófnak keddi beszédje alkalmából.

Nem akartunk hinni szemünknek. Váradon is vannak alkotmányhú szabadelvűek? Sem a szabadelvűpárt ülésén, sem a beszá-

moló alkalmával nem jelentkezett egy sem, — hacsak az utcán tüntelők közt nem voltak. De ezt nem tételezhetjük fel, mert akkor — neveiket is aláírták volna az üdvözlő sürgönynek.

Kérdősködtünk a sürgöny után s a felelet az lett, hogy tényleg fel lett adva a sürgöny. Már most csak arra vagyunk kíváncsiak, kik azok a szörnyen bátor férfiak, kik ekképen dokumentálják a váradai liberális tábor egységét.

Hoványi Géza jubileuma.

Dr. *Hoványi* Géza vezérigazgatónak, közéletünk ezen előkelő, köztisztületben álló alakjának negyedszázados jubileuma tegnap nyert befejezést.

A délelőtti folyamán két testület kereste fel a jubiléus vezérigazgatót.

A *nv. keresk. Csarnok* elnökségének és választmányának küldöttsége, mely elnök *Reismann* Mór vezetése alatt Kunz Gusztáv, Farkas Izidor, Lévy Zsigmond, Markovits Sándor, ifj. Moskovits Mór és Váradai Mór tagokból állott, délután 2 órakor jelent meg a jubiléus lakásában.

E küldöttséghez az *Áruraktár és Mútrágyagyár* részv. társa ág részéről Dukhesz Salamon és Wiener Jenő vezérigazgatók is csatlakoztak.

Reismann Mór a »Keresk. Csarnok« nevében igen meleg, őszinte baráti szavakban fejezte ki tiszteletét az ünnepelet iránt s örömet a felett, hogy a Keresk. Csarnoknak alkalma nyílt nem csak a nváradai tkptnál 25 éven át teljesített lelkiismeretes, hű és odaadó szolgálataiért az ünneplőkhöz csatlakozni, hanem kifejezést is adhatni azon elismerésnek, melyre az ünnepelet érdemessé tette magát azon buzgó és elévülhetlenül hasznos szolgálatokért, melyekkel a »Keresk. Csarnok« czéljait előmozdítani igyekezett és igyekszik.

Dr. *Hoványi* Géza meghatottan köszönte meg a megemlékezést s kijelentette, hogy érzi, miszerint a küldöttség szónokának szavai igaz baráti szívből fakadnak, mi neki igen jól esik s igéri, hogy e baráti szavakat megérdemelni igyekezni fog az által, hogy tovább is munkás tagja lesz a »Kereskedelmi Csarnoknak« intézményei fentartására és fejlesztésében.

Miután a szerencsekívánságok a *Nagyváradai Áruraktár és Nagyváradai Mútrágyagyár* részv. társaság küldöttségei részéről is elhangzottak, rövid barátságos társalgás után a tisztelgők eltávoztak.

Tegnap december 22-én déli fél 1 órakor tisztelgett a *felső kereskedelmi iskola* tanári testülete dr. *Hoványi* Géza iskola-bizottsági elnöknel 25 éves tisztviselői működésének jubileuma alkalmából.

Vidovics Bonaventura igazgató kiindulva Kölcseynek paraensisének abból a mondásából, hogy a társaságban született ember nem önmagáé s hogy számtalanok levén a jótétemények, melyek a társas életben naponként reánk hármanak, az önértetes ember nem élhet a jótéteményekkel minden vizontszolgálat nélkül, mint számol a más izzadása bérével, úgy találja, hogy azok a társadalmak boldogulnak, melyekben mentül több olyan férfi találkozik, ki a társadalom javának munkálásában találja nemes ambíciójának legmértőbb kielégítését. Hogy jubiléus a társadalom e kiválóbbjai közül való, mutatta volna az a lelkesedés, melylyel a nagyváradai társadalom színe-java szeretett volna a legrokonszenvesebb ovációval elárasztani, de mit épen a jubiléus közönségesen ismert szerénységénél fogva mellőzni volt kénytelen. De a felső kereskedelmi iskola ugyszólván az ő gyermeke, az ő kezei támasztották új életre s így meg kell engednie, hogy legalább büszkének vallhassuk magunkat ily elnök vezetése mellett az iskolát tovább fejleszteni és fölvirágoztatni.

Dr. *Hoványi* Géza elnök az üdvözlő szavakat töle megszokott ékesszólással megköszönve, mint minden alkalommal, úgy most is hangsúlyozva kiemelte, hogy amit addig tett kötelességből tette, miért is neki nincsenek érdemei, miként a közönségnek, vagy testületnek hálá-

jára, elismerésére számíthatna. A megemlékezést megegyezően megköszönve igérte elnök, hogy az iskola fejlődését ezentúl is minden tőle telhető eszközzel elő fogja segíteni. A tisztelgők közt ott voltak Báthory Ferencz, Bihari Ferencz, Ferenczi Lajos, Dr. Gerő Sándor, Guttmann Zsigmond, Kotzmann János, Váradai Mór.

Este 7 órakor a nagyváradai takarékpénztár részvényesei és tisztviselői fényesen sikerült bankettet rendeztek vezérigazgatójuk tiszteletére, kinek fáradhatatlan működése oly szép virágzásra emelte az intézetet. A társasvárosán részt vettek a következők:

Dr. Beöthy László, dr. Bulyovszky József, dr. Baróthy Ákos, Beczkay Lajos, Bige Gyula, dr. Bozóky Alajos, Böszörményi Géza, Cserey Dezső, Dániel Lajos, dr. Fássy Lajos, Faliczky Viktor, dr. Fazekas Imre, Fényes Manó, Frankó Endre, Fekete Ferencz, Fleishakker Gyula (a biharm. tptár v. igazgatója), Gramm Sylvester, dr. Grósz Albert, Hegedüs Géza, Hering Sándor, Hlatky Endre, dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, Huzella Gyula, Heiser Gyula, Justh Károly, Kaczián Károly, Keller, József, dr. Konrád Márk, dr. Kornstein Lajos, Kováts Béla, Kugler Albert, Kőnczey József, ifj. Kaczián Károly, Lévy Zsigmond, Lopusny Gyula, Lakatos Antal, dr. Mayer László, dr. Márkus László, Miskolecz Barna, Moes Károly o. m. bank főnöke, Mihelji Adolf biharm. tkptár igazgató, Óváry Sándor, Pallay Lajos, Papp János, Petri Gyula, Radnay Farkas, Rádl Ödön, Rimánóczy Kálmán, Sal Ferencz, Sebestyén Lajos, dr. Sweiger Ede, dr. Sipos Árpád, Szunyogh Péter biharm. tkpt. igazg. elnöke, Széchenyi Jenő gazd. bank elnöke, Szabó József biharm. bank igazg. elnök, Szász August, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Szemes Ferencz, dr. Wallner Ödön, Zathureczky Albert, Zathureczky István, Zilahy Kálmán.

Vacsoraközben megeredtek a tósztok *Hoványi* Géza *Beöthy* László főispánt élteti, majd dr. Grósz Albertet élteti, mivel 25 éve működik együtt mint napbiztos. Dr. Konrád Márk dr. Bulyovszky Józsefért üríti poharát. dr. Beöthy főispán halálával tartozik *Hoványi* nak ugy takpnál mint a közügy terén kifejtett munkásságáért, végül mint azon férfit, kinek barátsága a multban mint a jelenben büszke, élteti. *Hlatky* Endre a pénztári tisztviselőket, közöttük különösen Sebestyén Lajos pénztárnokot élteti. Másodszor felállott *Hlatky* Endre Szunyogh Pétert élteti stb.

A pompás ételeket és italokat nem győzte dicsérni a társaság nem különben a kifogástalan pontos kiszolgálást s bátran elmondhatjuk a tegnapi vacsora után, hogy a Julienne konyhájának aligha van párja Nagyváradon.

A társaság a késő esti órákban oszlott szét.

Karácsonyi ünnepélyek.

Jézus születésének emlékeztetere a keresztény társadalmomban kigyul a szeretet lága.

A családokban öröm repesi be a sziveket, s a társadalomban felragyog a karácsonyfák gyertyáinak világa.

Mint minden évben most is megtartják a kath. intézetekben s az árvaházakban a karácsonyi ünnepélyeket.

Az *Ursolyazárdában* december hó 24-én d. u. 5 órakor lesz a karácsonyi színi előadás, a következő műsorral:

1. *Immaculata*. Nickl Jenőtől; szavalja: Szabó Gizella. a) Élőképesport Murillo E. *Immaculata* című festménye. A l a k o k: Sz. Mária — Némegy Mariska. Sz. Imre herceg — Mézia Jolán. Árpádházi sz. Margit — Pallay Klára. Árpádházi sz. Erzsébet — Pivár Irma. Magyarország védszelleme — Pivár Aranka. A n g y a l o k: Beczkay Irma, Kurovsky Mariska, Voght Stefike, Hollósy Magduska, Nadányi Klárka.

2. *Alkalmi szindarab*. Sz e m é l y e k: Abel — Zeley Irén. *Fatuel* — Bagó Zsófia. *Barsabás* — Oberti Vilma. *Eliás* — Sinkovich Hermina. *Je-koniás* — Reményi Margit. *Dávid* — Györy Janka. *Dániel* — Tátray Margit. *Lévi* — Sal Mariska. *Jesse* — Pittner Mariska.

3. *A próféta látomása*. Szavalja: Czvippe Jolán. b) Élőkép csoport: A Megváltó születése Ebbinghaus Vilmos festménye után. Kis Jézuska — * * Sz. Mária — Némegy Mariska. Sz.

József — Schweitzer Margit. Pásztorok és pásztorok: Misiálovka Irén, Csordacsics Hermina, Iványi Karolina, Becskey Anna, Oberti Vilma. Angyalok: Dupca Sára, Raček Erzsike, Gábril Emilia. c) Élőképesorportozat: A sz. Család Egyptomba való futása. Sz. Mária — Néméd Mariska. Sz. József — Schweitzer Margit. Angyalok mint az első élőképekben. d) A 12 éves Jézus a templomban. Ebbinghaus Vilmos illusztrációja után. Jézus — Lacsny Irén. Irástudók és főpapok: Fülöp Mariska, Petrus Irén, Fáy Ilona, Kolb Ilona, Soltész Mária, Kapus Blanka, Fichtner Antónia, Böhm Adél.

A közbeeső énekszámok a) Seidl: A boldog éj megérkezett; Stark L. Pásztorok, Irsa József intézeti énektanár vezetése alatt előadja a tanítónőképző énekkara.

A szent József intézetben minl már említettük, pénteken délután 5 órakor lesz a karácsonyi ünnepély.

A »biharmegyei és nagyváradai nőegylet« választmányi és rendes tagjait, valamint városunk közönségét van szerencsém az »Erzsébet leány árvaház«-ban f. hó 24-én d. u. fél 3 órakor tartandó karácsonyi ünnepélyre tisztelettel meghívni. Nagyváradon, 1898. évi decz. hó 22. Özv. báró Gerliczy Felixné, elnöknő.

A kir. ügyészség által az őrszemélyzet szegény gyermekei javára f. évi december hó 24-én d. u. 3 órakor a kir. ügyészségi épületben (Széchenyi-tér 275. sz. II. emelet) rendezendő karácsonyi ünnepélyre uraságot tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1898. decz. hó 21-én. Dr. Perjessy Mihály, kir. ügyész.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Decz. 26. »University extension« a jogakadémia diszertációiban este 5—7-ig.

Decz. 26. Az iparosok színelőadása az Apolló épületben.

Decz. 27. A nyugdíjbizottság ülése a városházán d. u. 3 órakor.

Decz. 27. Az esküdtek kisorsolása.

Január 18. Jogász bál.

* **A bibornok itthon.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok ur Ó Eminenciája, Mayer Antal sztszéki jegyző kíséretében tegnap este a gyorsvonattal Nagyváradra haza érkezett.

* **A Lajos asztaltársaság jótékonyasága.** Egy évnél régebben áll fenn Nagyváradon a Lajos asztaltársaság, mely feladatául tűzte ki, hogy tagjainak a hetenkénti összejövetelek mellett emberbaráti célt szolgáljon. Az összejöveteleknél a jótékonyaság oltárára áldozott fillérekből már a múlt évben is több árvának, szegény gyermeknek letörölték fájdalom könnyét, jó meleg ruhával látván el a tél hidege ellen. Az első jótékonyaság még kedveltebbé tette a nemes célú társaságot s mindtöbben csatlakoztak ahhoz a 13 derék férfihoz, akik megalapították az asztaltársaságot. Tegnap este lélekemelő szép mozzanat volt, anidőn Kis pipa vendéglő külön termében 13 szegény gyermeket felruháztak teljesen. — Vlád Ágoston elnök rövid üdvözlő szavakkal megnyitotta az ünnepélyt. A szegény apró gyermekek örömtelt arccsal nézték az asztalokra felhalmozott jó meleg ruhákat, csizmákat. — Rátkay József szép beszédben szólott az apróhoz. majd a Lajos asztaltársaság magasztos célját fejtegetve, annak tagjait éltette. Stark Gyula főtanító igen csinos pohárköszöntővel mondott köszönetet az általa vezetett olasz r. kath. iskola nevében a jótékonyaságra, melyben az olasz r. k. iskola két növendéke is részesült. Ezután kiosztották a 13 gyermeknek a ruhákat. Három gyermek az egész nevében köszönő verset, majd rövid hálát mondott a kegyes adományért. — Jankovits János az asztaltársaság disztagját, Tompa Kálmánt éltette, akit táviratban üdvözölték. — Rátkay József az épen most ünneplő dr. Horváthy Gézá, az iparosok jóakaróját éltette. Sikertől tósztokat mondtak még: Ováry Lajos, Vlád Ágoston stb. Az ünnepély éjféli felé ért véget.

* **A megye gyűlés második napja.** A milyen érdeklődést keltett Biharvármegye köz-

gyűlése az első nap, mert már előre dobolva volt Tisza Kálmán jelenléte, ép olyan egyhangu, hétköznapivá vált tegnap. A nagy időket nagy alakokat látott terem kongott az ürességtől. Jelen voltak: Beöthy László főispán, Szunyogh Péter alispán, Papp János, dr. Wallner Ödön, Baranyi András, Keszthelyi Zoltán, dr. Czifra Kálmán, Fráter András, Balogh Elemér, Balázsházi Iván, Jancsó Károly, Miskolczi Árpád, Czifra Gerő stb. A biharmegyei és nagyváradai régészeti egyletnek 200 frtot, a kereskedelmi iskola részére 300 frtot; az iparos segédek továbbképző tanfolyamának 50 frt és az Erzsébet királyné emlékére Szófiában emelt kápolnára 10 frtot szavaztak meg. A körjegyzők által magánfelek részére teljesítendő munka díjak megállapítása tárgyában az alispán elnöke alatt egy bizottság küldetett ki. A borellenőrző bizottságok ügyrendjét megállapították. Némely vicinális közlekedésű utak tekintetében új községi csoportosításokat rendelték el. A többileginkább községi képviselői testületi határozatok jó részben kedvezően intéztetettek el s a községi számadások jóváhagyattak.

* **Lourdes és a protestánsok.** Angliából legutóbb nagy nemzeti zarándoklat járt Lourdesban. A protestáns sajtó igen tiszteletteljesen emlékezik meg arról a zarándoklatról. A Standard levelezője is jelen volt és azt írja ez a protestáns kézben levő újság, hogy a lourdesi barlang előtt megszűnik a nevetséges és a főséges veszi kezdetét. A Times külön cikkben emlékezik meg Lourdesről és rendkívül figyelemreméltó komoly jelenségnek mondja azt, ami ott történik, a zarándokok közt sok protestáns lelkes és világi volt jelen, ezek között igen sokan voltak orvosok, kik nagy érdeklődéssel vizsgálták a konstatáló hivatal működését. Csodálkozással és bámulattal adóztak a rendkívüli szígnak, a mely lehetlenné tesz minden csalást és csalódást. Egy igen tekiutélyes angol protestáns kijelentette, hogy igen sok általa megvizsgált gyógyulási esetben minden tudományos magyarázat egyszerűen lehetetlen.

* **Segélyosztás.** A nagyváradai »Mária segély-egylet« tegnap tartotta a várad-olasz róm. kath. iskola termében a szegénysorsuak között a segélyosztást. Stark Gyula elnök mint egy 100 frtot osztott ki ez alkalommal, hogy a segélyezett szegények az ünnepeken ne szenvedjenek szükségét.

* **Halálozás.** Mély részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Alantírottak mély fájdalommal tudatják a feledhetlen jó anyának, illetve nagyanyának, szépanyának testvér, sógornő s kedves jó rokonnak, özv. Ince Imréné, szül. Tatay Rozáliának folyó évi decz. 22-én reggeli 4 órakor életének 78-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült teteme f. évi december 24-én d. u. 3 órakor fog az ev. ref. egyház szertartása szerint a Nagy-Pereczes-uteza 780. számú háztól a Nagyvárad olasz-i sarkertben örök nyugalomra tételni. Béke és áldás lengjen porai felett! Ince Mária özv. Platz Károlyné, Ince Alozia férj Brunner Istvánné, Ince Károly és neje Kun Mária, Ince Teréz gyermek és vő. Tatay Erzsébet, Séra József özvegye, özv. Tatay Jánosné szül. Pohl Karolina mint testvér és sógornő. Platz János és neje Vincenz Anna, Ince Irma férj. Kopsin Károlyné, Ince Béla, Ince Piroška férj. Dékán Gyuláné, Ince Janka, Ince Sarolta, Brunner Gabriella férj. Szabó Miklósné, Brunner Gyula, Brunner Mariska, Brunner Pista, Brunner Aranka, Brunner György, Brunner József unokák. Szabó Irmuska és Erzsike, Platz Ilonka és Sárika, Kopsin Annuska és Károlyka dédunokák.

* **Sulyos vádak egy polgármester ellen.** A vingai polgárok százas bizottsága följelentést tett dr. Molnár Viktor temesmegyei főispánnál Felletár Nandor vingai polgármester ellen, feljelentésében azzal vádolva polgármestert, hogy a város vagyonát hűtlenül kezeli, sőt meglopja, továbbá bátyjával, Felletár Bélával a mesteremberek munkabérént osztokodik. A főispán a

vizsgálatot tegnap elrendelte és annak vezetésével Kabdebó Gergely alispánt bizta meg. A közönség izgatottan várja a vizsgálat eredményét.

* **Bírói állás üresedésében.** A nagyváradai kir. törvényszéknél Bary József törvényszéki bíró előléptetésével megüresedett hírói állásra a hivatalos lapban kiírták a pályázatot. Pályázati kérvények 2 hét alatt nyújtandók be Tassy Pál kir. törvényszéki elnöknel.

* **Pályázat.** A nagyváradai m. kir. pénzügyigazgatóság kebelében egy 800 forint fizetéssel és megfelelő lakpénzzel javadalmazott pénzügyi fogalmazói állás jött üresedésbe, melyre a pályázati kérvények 2 hét alatt nyújtandók be a pénzügyigazgatóságnak.

* **Egy konzul halála.** Folyó hó 17-én halt meg Bécsben Szatmáry Mezey Sándor konzul kinek hült tetemeit 19-én szállította haza hazája földére a vonat. Apatelek, Arad megyei község határában alussza örök álmát ama férfi, ki Bécsben tovább mint egy évtized védte a magyar polgárok ügyes bajos dolgait, mindég testvéri szeretettel és szives készséggel állott rendelkezésére hontársainak testvére Mezey Béla hozta haza szeretett öcsese holttestét. 19-én este nagy szép tömeg jelenlétében robogott be a vonat a pályaudvarra, a gyász kocsit be volt zárva, és teplombirozva. A holttestet tartalmazó kupé reggelig maradt az állomáson. Reggel 6 órakor azután a hatóság és a körorvos jelenlétében felbontották az érczkoporsót. A körorvos és a hatóság mindent rendben talált. 11 órakor volt a temetés. A gyászszertartást Serbán borosjenői plébános végezte. Nagy közönség kísérte utolsó útjára a megboldogultat, a gyászoló közönség soraiban lehetett látni dr. Justitoris megyei főjegyzőt, dr. Hege-dűst, dr. Borsos Béla korházi orvost, Borsos Géza alszolgabíró, dr. Csillag jászói körorvos, Bildhauer nagy kereskedő, Puscarúti János gör. kath. lelkész, Gálik Mátya, Magyar Mihály, Lövi Márkus földbirtokos, br. Solymossy Lajosné, Monti Lajosné, Vidicaun Lőrincz, Vidicaun Lajosné, Vidicaun Magdolna, Kunda Sámuel. A szép koszorúkkal feldisztat halottas kocsit szebbnél szebb ruhába öltözött csatlósok álltak körül. Megboldogultat anyja és fivére siratják.

* **Segély osztás a jogakadémián.** A jogakadémiai Segélyegylet tegnap osztotta ki a joghallgatók között a rendes félévi segélyt. A segélyegyleti bizottsághoz ez évben szokatlanul sok kérvény érkezett, ami eléggé fényes bizonyítéka annak, hogy az akadémiai polgárok nagy része existenciáját alig bírja fentartani. Összesen huszonkét joghallgató kapott segélyt.

* **Pályázat jegyző állásra.** Kocsuba községe nagy községgé alakulván, az ezzel járó községjegyzői állást január 17-én töltik be. A pályázati kérvények 1899. január 15-ig a tenkei főszolgabíróhoz adandók be.

* **Bezárták az iskolát.** Csokaly községben a kanyaró járványszerűen fellépett a gyermekek között. Az alispán intézkedése folytán az iskolát bezárták.

* **Pályadíjazott családapa.** Sajátságos versenyben döntöttek a minap Párisban. Arró volt szó, hogy pályadíjjal tüntessék ki a munkásosztály körében a legjobb családapát. Ezt a pályadíjat egy Reverdy nevű emberbarát alapította, a ki nagyobb összeget hagyományozott az államnak, azzal a kikötéssel, hogy az összeg kamataiból minden második évben 3000 forintot adjanak az erre legméltók szegénysorsu családapának. Az idén egy Vandenbrouk nevű cipészt ért a kitüntetés. A derék ember családja tizenöt tagból áll, ezek közül a legidősebb gyermek egy 22 éves leány, a legfiatalabb sarj — szintén leánygyermek — pedig 14 hónapos. Négy fia az apának segít a cipész-mesterségben, de bár valamennyien szorgalmas munkások, a nagy családnál mégis gyakori vendég a szükség. Elképzelhető tehát, mily örömet okozott a 3000 frank, mely most egyszerre az ölükbe hullott.

* **Megátalkodott tolvaj.** A büntető igazságszolgáltatásnak már igen sok baja volt Harasztosi Mária azonban aki mér lopásokért kilencz évet fegyházban töltött. Ugy látszik,

hogy *Harasztosi* Máriával, aki már *kilencz évet* a fogházban töltött. Ugy látszik azonban, hogy nem akar megjavulni, amennyiben a vásár alatt egy *Friedmann* József nevű kereskedőnek az áru bódéját egy éjszaka erősen megdézsmálta, elvitt onnan majdnem száz forint áru portékát. A lopott árukat *Harasztosi* [Mári] a nagy piacon akarta értékesíteni, azonban tegnap rajta vesztett s a rendőrség le is tartóztatta. A lopott holmik egy része megkerült a tolvajnt pedig átadták az ügyészségnek.

Feldmann Ferenczet és társait felmentették.

Három napig tartó végtárgyalás után tegnap hozta meg az ítéletet a kir. törvényszék a b.-ujfalui gyujtogatások bűnügyében.

Két büncselekményről volt szó, mind a kettő *gyujtogatás*.

Az első a múlt év szeptemberében történt, a másik ez év januárjában, mind a két esetben a *Feldmann* Ferencz szénája égett meg.

Az első esetről kifolyólag hárman ültek a vádlottak padján: *Csüllag* Izsák, földbirtokos, mint felbújtó, *Szép* Mihály mint tettes s *Feldmann* Ferencz b.-ujfalui nagybérlő s terménykereskedő, mint büntárs.

A vád az volt a három vádlott ellen, hogy *Feldman* ak a rábeszélés folytán *Csüllag* rá birta Szépet arra, hogy a *Feldmann* szénáját gyujtsa fel, amelyet *Feldmann* előbb jól bebiztosított.

A széna meg is égett s *Feldmann* kapott a biztosító társaságból *ezerkétszáz* forintot tüzkártérítés címén.

Ez a múlt év szeptember havában történt.

Ebben az évben január 8-án ismét tűz volt *Feldmann*nak a tanyáján, ekkor is megégett 300 forint áru széna.

A vád szerint ez a tűz is gyujtogatásból származott azt *Schlezing* Márton gyujtotta fel a *Feldmann* felbujtására,

Érdekes az ügyben az, hogy az egész vizsgálat egy *Schwarz* nevű embernek a névtelen feljelentése következtében indult meg, aki később jelentkezett, mint a névtelen levél írója.

A névtelen levél folytán megindított nyomozás igen sok terhelő adatot juttatott csendőrség, majd a vizsgáló bíró kezébe, minek folytán mind a négy vádlott le lett tartóztatva, azonban a Kir. Kuria noha mind a négy vádlottat vádalá helyezte, *Szép*nek és *Csüllagnak* a vizsgálati fogságát megszüntette, csak a másik két vádlottra tartotta azt fent.

A vizsgálat során a legterhelőbb bizonyítékok kerültek fel a vádlottak ellen, az egyik vádlottnak. *Szép* Mihálynak a beüsmérő vallomása volt, azonban *Szép* ezen beüsmérő vallomását a törvényszék előtt vissza vonta.

Két teljes napot vett igénybe a bizonyítási eljárás, amelynek folyamán 64 tanu lett kihallgatva.

Tegnap a perbeszédre került a sor.

Dr. Balázs Elemér kir. alügyész beszélt legelőbb. Gyönyörű beszédben bizonyította a vádat a pernek az adataiból.

Ezzel szemben a védők *Hlatky* Endre, *Kripka* Henrik dr. *Rádl* Ödön s *Hegyesi* Márton védenczeiknek az ártatlanságát bizonyították s felmentő ítéletet kértek.

A törvényszék elnöke *Millye* Gyula hosszas tapácsozás után hirdette ki a törvényszék ítéletét.

A törvényszék mind a négy vádlottat felmentette s eirendelte a fogva lévő két vádlottnak szabadlábra való helyezését.

Az ügyben bünyjeltül szolgált két tizforin-

A vádlottak s védők az ítéletben megnyugodtak, az ügyész ellenben felebbezett.

tos bankjegyjegyet azdnban csak az ítélet jogerőre emelkedése után fogják kiadni.

TANÜGY.

A községi iskolaszék ülése.

Nagyvárad város községi iskolaszéke tegnap délután hosszú ülést tartott, melynek legérdekesebb tárgya volt a községi iskolákban a tanóráknak összevonása volt.

A iskolaszék kellő megvilágítás után egyhangulag kimondotta, hogy sem szociális, sem tanügyi és közegészségügyi szempontból nem helyesli, sőt megengedhetőnek nem tarja, hogy a községi iskolákban csak a délelőtti órákra vonják össze a tanítást.

A ülés lefolyása a következő volt:

Dr. Sipos Árpád elnök, jelen voltak: dr. Molnár Imre, Heringh Sándor, Gábel Jakab, dr. Grósz Menyhért, Auspitz Adolf, Beczkay Lajos, Réz Mihály, Száhlender Károly, Némethy Károly, Sulyok István, Stark Gyula, Vaday József, dr. Döry Ferencz, Markovics Pál, Molnár Lajos, dr. Tóth Imre, Huszár Károly.

Első sorban elnök előterjesztette a Korona épületnek fiu iskolává leendő átalakítására újabban készített tervrajzot.

Ezzel kapcsolatosan elnök előterjesztette, hogy ezen épületben 6 osztályu elemi fiuiskola létesíttetik s így a polgári fiuiskola a jövőben valószínűleg nem lesz tulzsufolva.

A tervet elfogadták.

Ezután a városháza melletti magtárépület helyére építendő elemi és polgári leányiskola tervezetét vizsgálták felül. A terv megfelel a kívánalmaknak, csupán azért adják vissza a mérnöki hivatalnak, hogy a bejárókat az épület két végén elkülönítve módosítsák a terven.

Drága az iskolák építése.

E tárgynál felszólt *Gábel* Jakab s felemeltette, hogy Nagyváradnak méreg drágán kell megfizetni az iskolák építését. Másutt felényi árért építesek a célnak teljesen megfelelő épületeket. Indítványozza, hogy miként pl. Aradon, itt is a városi mérnöki hivatal készítse el a tervet költségvetés nélkül. A terv kiviteltére aztán az iskolaszék hirdet pályázatot.

Elnök: Kijelenti, hogy ez beleütközik a szervezeti szabályzatba. Különbben az aradi iskolák építésénél nem lát olyan nagy olcsóságot.

Gábel Jakab azt kéri, hogy az iskolaszék tegyen előterjesztést a szervezeti szabályzatnak az ő indítványa értelmében leendő megváltoztatása iránt.

Dr. **Molnár** Imre azt elfogadná, hogy a tervek elkészítésére az iskolaszék hirdetne pályázatot.

Dr. **Döry** Ferencz szintén ezt ajánlja.

Az iskolaszék az indítványokat mellőzte.

*

A felügyelő-igazgató felolvasott jelentése szerint az iskolák látogatása kielégítő, egészségügy azonban nem megnyugtató. Ragályos betegülések fordultak elő s az iskolákat fertőtleníteni kellett. Az eddiginél nagyobb tisztaság lenne szükséges. Tanszerek beszerzése szükséges örömmel jelenti, hogy dr. *Tóth* Mihály iskola igazgató becses ásványgyűjteményt ajánlékozott.

A jelentést tudomásul vették. Kimondották, hogy a karácsonyi szünidő alatt az iskolákat alaposan tisztogatják. — Dr. *Tóth* Mihálynak köszönetet szavaztak.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester átiratában azt ajánlja, hogy a várad-olaszi-i községi iskolák elhelyezése ideiglenesen a jövő tanévben akként adassék meg, hogy az elemi leányiskola a központi épülethől költözzön a polgári leányiskola helyére a Korona-utczai

Gutmann-házla, a polgári leányiskola pedig költözzék át a régi reáliskola épületébe.

Elnök nem helyesli, hogy a polgári leányiskola a régi reáliskola épületébe menjen át, ahol egy esizma gyár van, több mint száz munkással. Maradjon a polgári leányiskola a mostani helyén s a körösparti épület 6 alkalmas tanteremének további 1 évre leendő bérbeadása iránt keresse meg a polgármester a ref. egyházat.

Az elnök javaslatát elfogadták.

A tanórák megváltoztatása.

Sorra került a legérdekesebb tárgy, a tanóráknaka délelőtti időre való beosztásának kérdése.

Az elemi iskolák tanítói akként nyilatkoztak, hogy ez helyes óra beosztással lehetséges. A kisebbség ez ellen külön véleményt adott be, melyet közöltünk.

A leányiskolai tanítónők szintén kivihetőnek tartják a tisztán délelőtti oktatást, csak a vallástant tanítsák délután. (!)

A polgári fiu iskola tanári kara keresztülvihetőnek tartja a reformot.

A tantestület szintén meghallgattatván, azt véleményezi, hogy csak az esetben vihető keresztül ez a reform, ha az összes iskolákban elfogadják, továbbá a vallás oktatást nem lehet a délutánra szorítani, hanem kellő időt kell erre fordítani.

A polgári fiuiskolánál különben is 3-szor délután 1 óráig kellene reggel 8 órától előadást tartani.

Elnök ugy szociális, mint egészségügyi és paedagógiai szempontból ellene van az új órarend beosztási szervezetnek. — A vallás oktatást sem lehet délutánra tenni egészen, mert a felekezetek így nem volnának képesek ellátni, mert az éppen oly fontos az iskolákban, mint a többi tárgy.

Beczkay Lajos egészségi szempontból ellenzi a tervezet változtatást. Az egész dolog *Schöpplin* postaigazgató felszólalásából keletkezett, hogy a városnak a fűtés és világításnál valami képzelt takarítást érjenek el. Ez csak képzelődés. A gyermeket nem lehet azért sanyargatni, hogy a tisztviselők délután pihenjenek. Jól tudják a bizottsági tagok, hogy egy hosszabb ülés mennyire kifárasztja őket.

Vegyék le ezt a kérdést a napirendről.

Dr. **Molnár** Imre helyesli a *Beczkay* felszólalását. Mind három: tanügyi, egészségi, társadalmi szempontból határozottan visszautasítja a tanóra megváltoztatását. A kisebb gyermek nem tudja mivel eltölteni az egész délutánt. — Most 24 óra tanítás van egy héten, ezt is lekellene szállítani az engedélyezett 20 órára. Példát hoz fel a jogakadémiai hosszú délelőtti oktatásról, melynél ellankadnak a már ifju hallgatók.

Az iskolaszék egyhangulag a délelőtti tanórák behozatala ellen foglalt állást.

Még néhány apróbb ügy elintézése után az ülés véget ért.

S P O R T.

Előkészületek a korcsolya-szezonra.

Még alig párszor vonta be az éjjeli fagy az álló vizek felületét vékony jégkéreggel, már készülnek a jégpályák gondozói, hogy az első nagyobb fagy alkalmával jégre vigyék Halifax hiveit.

Rátkay József már hosszú idők óta legelől áll, ha kitéző jégről van szó. A Városligetnél korcsolyázó helyül bármi pénzért alkalmasabbat nem lehetne még betonnal sem csinálni. Ezt már annyiszor bebizonyította maga-

az idő. Rátkay most is készül már folyton gazdagodó tapasztalatával a korcsolyázóknak jó kedvet csinálni.

De ennél tovább megy, mert azt talán még katonabandával is lehet csinálni, hanem azon van, hogy jó jeget csináljon. Abban biztos, hogy ha ez utóbbi sikerül, az előbbi magától megjön.

A Sport-tér kezelő bizottság is hozzájárult, hogy a korcsolya-szezon ne találja készületlenül. Jó, sima jeget akar nyújtani közönségének.

A kezelő-bizottság a következő értesítést bocsátotta ki:

A port-téri korcsolyapálya folyó idényének megnyitását falragaszok által hozzuk a közönség tudomására. A korcsolya-pálya használható állapotban létele, avagy olvadás esetén zárva tartása, a kis-hidnál kifüggesztett »Sport« lohogó, valamint egyes üzletek kirakatában elhelyezett táblácskák által jeleztetik.

Egyesületünk a nagy áldozattal létesített Sport-tér költségeit első sorban a használati díjakból szándékozik fedezni, e körülményre tekintettel és figyelembe véve a látogatóknak nyújtandó kényelmeket és élvezeteket, a korcsolya-pályának ezen 1898—99. évi téli idényre használati díjait a látogatóktól belépti-jegyek útján óhajtjuk beszédni.

Következő belépti-jegyeket rendeztünk be:

1. Állandó (bérleti) belépti-jegyet korcsolyázók részére, mely egyes személyre szól s birtokosa feljogosított a jégpályának az egész idény alatt — a nagyobb ünnepélyek kivételével minden alkalmas napon — délelőtt és délután való használatára.

2. Állandó (bérleti) belépti-jegy nem korcsolyázók részére, mely szinte személyre szól s nagyobb ünnepélyek kivételével minden alkalmas napon a helyiségekbe lépésre jogosít.

A nagyváradi polgári lövész-egylet tagjait, kik között a helybeli katonai tisztikar testületileg szerepel, valamint ezek családtagjait, ha az állandó jegyet 1897. évi december hó 15-dik napjáig megváltják, ármérsékletben részesítjük. Családjához tartozó tagoknak tekintetnek a szülő és azokkal egy háztartásban élő kiskorú, vagy önálló keresettel nem bíró gyermekek, nevelők és nevelőnők. December 16-án és azután semminemű állandó, vagy kedvezményes jegyet nem adunk ki.

3. Napi belépti-jegy felnőtt korcsolyázók részére.

4. Napi belépti-jegy ifju korcsolyázók részére (diák-jegyek), melyek a jégpályának egy-szeri (délelőtt vagy délután) használatára jogosítanak.

5. Napi belépti-jegy nem korcsolyázók részére, mely szintén egy fél napon a helyiségekbe lépésre jogosít.

A korcsolya-csarnok női és férfi öltözőszobáiban egyes kibérelhető szekrények állnak rendelkezésre, melyek kulcsai a bérlelőknek átadatnak, hogy azokban korcsolyázásnál használt ruháikat s korcsolyáikat elzárhassák. Egy szekrényt két személy is bérelhet társaságban.

Mindkét öltöző szobában közös ruhatárakat is felállítottunk, hol bárki felső ruháját korcsolyázás alatt megőriztetheti.

A látogatók részére jó minőségű egyleti korcsolyák is rendelkezésre állanak. Azon korcsolyázók részére pedig, kik saját korcsolyáikat a csarnokban kívánják hagyni, kellő korcsolyatárolásról gondoskodtunk, hol a korcsolyák külön számmal ellátva, tisztán megőriztetnek s mindenkor a tulajdonos rendelkezésére készen tartatnak.

A belépti jegyek árait és használati díjakat az 1898—1899. évi téli idényre következőleg állapítottuk meg:

1. Állandó belépti-jegy korcsolyázók részére 6 frt; ugyanez egyleti tagok, katonatisztek és ezek családjához tartozóknak személyenként 4 forint.

2. Állandó belépti-jegy nem korcsolyázók (kisérők) részére 3 frt; ugyanez egyleti tagok, katonatisztek és ezek családjához tartozóknak személyenként 2 frt.

3. Napi belépti-jegyek: felnőtt korcsolyázóknak 30 kr., ifju korcsolyázóknak 15 kr., nem korcsolyázóknak 15 kr.

5. Napi belépti-jegyek katonazene alkal-

mával: felnőtt korcsolyázóknak 50 kr., ifju korcsolyázóknak és nem korcsolyázóknak 30 kr.

5. Rendkívüli ünnepélyeken belépti jegy ára: felnőtteknek 1 frt, ifjuságnak 50 kr. Ilyen ünnepélyeken az állandó jegyek érvénytelenek.

6. Egy külön szekrény használati díja egész idényre 1 frt 50 kr.

7. Egy pár korcsolya őrzési díja egész idényre 1 frt 50 kr.

8. Egy pár egyleti korcsolya használati díja egy fél napra 30 kr.

9. Ruhátár használatáért díj nem fizetendő.

Állandó jegyek előre megválthatók a jégpálya megnyitásáig is Mezey Mihály kir. közjegyző irodájában (Kossuth Lajos-utca 3.), a megnyitás napjától december hó 31-ik napjáig a korcsolya-csarnok pénztáránál.

A napi belépti-jegyek ártáblázata a csarnok első folyosóján van kifüggesztve a díjakban metálan eszközözlendő változásokat hirtelre hirtelre hozzuk a tisztelt közönség tudomására.

Ünnepélyek, versenyek előzetesen, a falragaszok által meghirdetettnek.

A csarnok termében állandóan cukrászda áll a közönség rendelkezésére, hol kávé, tea, sütemények, hideg ételek és italok mérsékelt áron kaphatók, pontos és gyors kiszolgálástól gondoskodva van.

A sport-térre vezető gyalog- és kocsutak folyton jó karban tartatnak és világítottak; injékedtünk az iránt is, hogy a helybeli bérkocsik a városból a sport-térre meghatározott vitelbérért közlekedjenek, sőt a mennyiben kivethető leendő, a városból külön e célra berendezett társaskocsi közlekedést is létesítünk.

A korcsolya-csarnok állandó telefon összeköttetéssel van ellátva.

Midőn mindezeket szíves tudomás vétel végett czimzett tudomására juttatjuk, egész bizalommal ajánljuk közérdekű intézményünket nagybecsű pártfogásába s tiszteletteljesen kérjük, hogy a sport-téri korcsolyapályát látogatásával megtisztelni s ügyünket családijánál, barátainál s ismerőseinél hathatós támogatásban részesíteni méltóztassék.

Kelt Nagyváradon, 1898. évi decz. 19-én. A Sport-tér kezelő Rhédey-kert felügyelősege:

Busch: Kunz, Hegedűs. Mezey.

Esküdtszéki tagok 1899-ben.

Nagyvárad város polgárságának nagy részére bosszúsággá vált az az öröm, amelyet az esküdtszékek Nagyváradra áthelyezésével tapasztaltunk.

Az első év még csak elég simán ment, de a folyó évben már valóságos teher volt az esküdtszéki tagság.

Az aradi szocialisták gondoskodtak arról, hogy minden héten legalább egyszer elfoglalva legyen az esküdtszéki tagok.

A jövő évben sem lesz hihetőleg kényelmesebb állapot lesz az esküdtszéki tagoknak.

Tegnap sorsolta ki a polgármester elnökléte alatt Száhländer Károly és Nyíry György tagokból álló bizottság az 1899. évben működő esküdtszéki tagok, a következőkben:

I. negyedre.

Dr. Persz Adolf, Stettner István, Lévy Zsigmond, Schável János, Gerlicze Antal, dr. Sonnenfeld Zsigmond, dr. Hoványi Géza, Bázár Győző, Várady Mór, Stern Lipót, Fráter Kálmán, Hanzély István, Elő János, Harsányi József, Kolozsváry Sándor, Oszterlamm Ármán, Weingärtner Andor, Miskolczy Barna, Fleishacker Gyula, Sonnenfeld Adolf, Patta Manó, Schüch József, Czeglédy Jeremiás, Buhl Emil, Szacsavay Ákos, Lukács István, Kappel György, Szokoly Tamás, Láng József, Vlád Ágoston, Kárger Sándor, Deryei Ferencz, dr. Fazekas Imre és dr. Márkus László.

II. évnegyedre.

Tóth Zsigmond, Palkovics Imre, Szabó János, Fűredy László, Csobánecz Lajos, Wachsmann Albert, Lányi József, Máthé Lajos, Schweiger Ede, Bezkay Lajos, dr. Radó Ignác, ifj. Popper József, dr. Heimann József, Király Lajos, Beleznay Antal,

Bertsey György, Fröhlich János, Székely Sándor, dr. Gyémánt Jenő, Szenléleki Kálmán, Bartsch Arthur, Rozsly Géza, Géczy Lajos, Tatár Zoltán, Zámory László, Schniedler Adolf, Cseresznyés Albert, Nagy Ignác, Rendes Vilmos, Jankó Antal, Szilágyi János, Erdő Hermann, dr. Mártonffy Bogdán, Plander Sámuel, Keledi József, dr. Komlós József.

A III. negyedre.

Nozák Rudolf, Jelinek Ferencz, Pally Lajos, Poyvár János, dr. Duma Flórián, Barbóczy Kálmán, Vái József, Szemes Imre, Papp György, Sándor Samu, Ritter Richard, Ferencsik Ödön, Szatill Ferencz, Bartsch Sándor, Fábri Zsigmond, Vágassy Imre, Paczauer József, dr. Sarkady Lajos, Kuncz Gusztáv, Czuczor Frigyes, dr. Hoványi Gyula, Turóczy Gyula, Fábri Károly, Deli Géza, Fekete Sándor, Lobodka István, Ujváry Vilmos, ifj. Tóth Ferencz, Kállay Albert, dr. Molnár Imre, Kaczián Károly, Demetrovics Miklós, Tóth István, Kádár János, Filla Gyula, Czillér Imre.

A IV. negyedre.

Kohn Márton, Végh Ede, Tapolczán Ede, Amánt Béla, Vallner Ödön, Guttman József, Laszky Ármán, Rimanóczy Kálmán, Igaz János, Kiss Elek, Makkay Pál, Peiser Károly, Böszörményi Géza, Sziládkai Ernő, Erlich Ignác, Szücs József, Mihelyi Adolf, Ficsek Lajos, Déry János, Varga Imre, dr. Papp Coriolán, Lévy Márton, Szabó Lajos, Balázsovits Jenő, Tolnai Miksa, Tanay Károly, Voszka Ferencz, Kiss Dávid, Stark Gyula, Kovács Béla, Pekanovics Imre, Knapp Sándor, Fehér Gyula, Kendi József, dr. Nagy Ernő és Nyilasy Géza.

Igazságszolgáltatás.

Sikkasztó miniszteri titkár. Egy hétig tartó tárgyalás után hozta meg annak idején a budapesti büntető-törvényszék az ítéletet *Pettko* László miniszteri titkár bűnügyében, a ki az *Országos Törvénytárnak* volt a szerkesztője s ilyen minőségében nagyobb összeget sikkasztott. A szerkesztésében megjelent füzeteket hűtlenül kezelte s a hivatalos nyugtákat meghamisította. Majd pedig francia, német és román nyelvű fordításokra pénzt vett fel az állampénztárból és az elszámolásnál költött nevekre kiállított nyugtákat mutatott be. Talán ki sem derült volna bűne, ha segédszerkesztőjével nem zsarnokoskodik. Így azonban az nyilvánosságra hozta tizmeit. A segédszerkesztő meg is mondotta a törvényszék előtt:

— Bosszúból jelentetem az esetet a miniszternek...

A közönség körében erre a kijelentésre az a hit érlelődött meg, mintha *Pettko* ellen a feljelentés után megindult erőszakos hajszát tisztán bosszú műve lett volna. De később kiderült *Pettko* bűnössége és a törvényszék el is ítélte őt. Bűnösnek mondván ki a hivatali sikkasztásban és a közokirat hamisítás bűntettében. Ellenben felmentették őt a csalás, magánokirat hamisítás vádjától. A törvényszék ezekhez képest négy évi fegyházra ítélte *Pettko* s a vizsgálati fogság által öt hónapot vett kitöltöttnek büntetéséből. Megállapította egyúttal a törvényszék a kincstár kártérítési igényét is. A vádlott, a védő és a közvádó felebebezt jelen-tettek be, mire az érdekes bűnügy a kir. táblára került, a hol a sikkasztó titkár büntetését négy évi fegyházról hat évre emelték fel. Ma délelőtt végre a legfelsőbb bíróság foglalkozott a bűnügygyel. A magy. kir. Curia II. büntető tanácsában Tarnai János bíró egész délelőtt referálta a bonyolított ügyet. De az ítélet kihirdetésére nem került a sor.

TÁVIRATOK

Titkos tanácsosok esküje.

Bécs, decz. 22. (Saját tud. távirata.) Riha dr. budweisi püspök, Catinelli altábornagy trienti várparancsnok nagybecsi Baccarich lovassági tábornok ma délelőtt tették le a titkos tanácsosi esküt Ő fel-sége kezébe.

Gyilkosság Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, decz. 22. Ma este 6 órakor Hafiz basa, a városi prefekturának főbb hivatalnoka egy nyilvános helyiségben agyonlőtte Gani bej alezredest, a császár hadsegédét, akinek sok mindenféle gonosztettét rónak a terhere. (Magy. Táv. Ir.)

Montenegró panasza.

Cetinje, decz. 22. Hivatalos körökben hirtár, hogy a montenegrói kormány konstantinápolyi követével illatkozó jegyzéket adadatott át a portának a maliszórok által napról-napra elkövetett lopások és fosztogatások tárgyában, melyek ellen a török határhatalóságok semmit sem tesznek. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Hogy a kisgazda a mai nehéz viszonyok között boldogulhasson, feltétlenül szükséges, hogy ösmereteit elméleti uton is gyarapítsa. Hiszen nap-nap mellett nagyszerű új felfedezések s olyan eljárások kerülnek napvilágra, a melyekkel sokszor bámulatos egyszerűen a gazdaság jövedelme igen lényeges módon fokozható. Honnat tudja azonban ezeket a gazda, ha nem olvas szaklapot. Valóban az a gazda, a ki nem olvas szaklapot, nem haladhat a korrallal, azt tudás és eredmény tekintetében okvetlenül tulszárnyalják azok, a kik olvasva is tanulnak. Nem szükséges drága, költséges lapokat jártni, kisebb lapokban is fel lehet találni mindazon újításokat, a melyekre a gazdának szüksége van. Ilyen kisebb s épp azért olcsó lap a Kassán Kovácsy Béla jónévű gazdasági szakíró szerkesztésében megjelenő »Magyar Gazda« című havi folyóirat, melynek előfizetési ára egész évre csak 2 forint, s így módjában kell lenni minden gazdának, hogy e lapra előfizessen, annival is inkább, mert e lap jó tanácsaival sokszorosán visszafizeti előfizetési árát. Előfizetési pénzek a kiadóhivatalba, Vitéz A. könyvkereskedésébe küldendőek Kassára.

Reich Jenő e Társa**Tőzsde jelentése.**

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

B u d a p e s t, december 22.

Az irányzat gyenge	
Osztrák hitel	858.50
Magyar hitel	889.15
Államvasut	869.10
Rimamurányi	283.50
Magyar jelzálog	228.30
Salgótarjáni	604.—
Wagon-kölcsön	282.25
Villamos vasut	279.50
Magyar leszámítoló	358.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	866.50
Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.—

Budapest, december 22.

Az irányzat szilárd	
Buza márcziusra	9.58
Új tengeri	4.84
Rozs őszre	8.28
Zab őszre	5.92
Tengeri augusztusra	—
Buza októberre	—

Hivatalos árfolyamok

Budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. december 22-án.

Magyar aranyjárdék 4%	120.—
Magyar koronajárdék	97.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,1/2%	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,1/2%	100.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	96.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.50
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	158.—
Tiszabályaosi és szegedi sorsjegyek kölcsön	138.—
Osztrák járdék papírban	100.85
Osztrák járdék ezüstben	100.85
Osztrák korona járdék	—1.20
Osztrák magyar bankrészevény	915.—
Magyar hitelbankrészevény	391.25
Osztrák hitelintézeti részevény	360.—
Osztrák-magyar államvasuti részevény	369.—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	954.—
Német birodalmi márka	58.95
London vista	120.50
Párisi vista	4762.50
20 márkás arany	1180

A szerkesztésért feljós.

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetés!

A biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank kebelében alakult »hiteltulajdonosi egyesület« t. tagjai az egyesületnek f. hó 29-én d. u. 3 órakor üzleti helyiségünkben tartandó

közgyűlésére

ezenel meghívotnak.

T á r g y:

A hiteltulajdonosi egyesület feloszlata.

Nagyvárad, 1898. december 22-én.

A biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank igazgatósága.

Erődi H. cukrászata

Nagyvárad, Fő-utca

elvállal és pontosan teljesít egy helybeli, mint vidéki mindenféle szakmájába vágó megrendeléseket mérsékelt árak mellett.

Vidéki küldemények gondos csomagolás és pontos szétküldés következtében, rendes időben és sértetlen állapotban érkeznek.

Ugyanott karácsonyfa díszítési cikkeket, habcukorkákat, díszes bonboniereket, friss sütemény, teakenyér és piskóta kapható.

Huzás visszavonhatlanul

1899. január 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

a Budapesti Ujságírók Egyesületének sorsjáték-kezelősége
IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.

Polgári takarékpénztár r. t.
Nagyvárad.

DIÓSSY ÖDÖN,
főelárusító,
NAGYVÁRAD.

„TISZÁNTÚL“ kiadóhivatala.

Legelőszóbb és legcélszerűbb

karácsonyi ajándék
egy

Ujságírók-Sorsjegye

melylyel

1 korona
árért

egy

100.000 koronás
és öt 20.000 stb. koronás nyereményt lehet nyerni.

Az összes nyereményeket a kezelőség 20%
levonással kívánatra készpénzben visszaváltja. Min en sorsjegy utánfizetés nélkül
mind a 6 hó zason játszik. * * * * *

Huzás visszavonhatlanul

1899. január 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

a Budapesti Ujságírók Egyesületének sorsjáték-kezelősége
IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.

Polgári takarékpénztár r. t.
Nagyvárad.

DIÓSSY ÖDÖN,
főelárusító,
NAGYVÁRAD.

„TISZÁNTÚL“ kiadóhivatala.